

Retningslinjer for avl og oppdrett av Collie Langhår og Collie Korthår Trer i kraft pr. 01.06.2023 - erstatter alle tidligere krav/anbefalinger

Målet for avlsrådet i NCK er å oppfordre til en hundeavl hvor vi avler funksjonelle og sunne hunder, med en rasetypisk konstruksjon og mentalitet, hunder som kan leve et langt og sunt liv til glede for seg selv, sine eiere og samfunnet.

Med tanke på innavlsgrad bør en ikke innføre for mange tiltak som begrenser rasenes genpool. Det oppfordres til at flere hunder brukes i avl, noe som ivaretar genpoolen bedre enn at få hunder får mange avkom.

Det er verdt å merke at dette er retningslinjer og ikke krav, men at NCK forventer at oppdrettere på rasene tar anbefalingene seriøst.

Områder det skal holdes fokus på:

- Få ned forekomst av HD.
- Få ned forekomst av CRD/CEA.
- Overvåke PRA og recessivt nedarvbare sykdommer som kan ramme collie.
- Bittfeil. Hjørnetenner som går opp i gommen.
- Innavlsgrad – Matadoravl.

Generelt om avl og oppdrett:

Alle avlsdyr skal være sunne og friske, både mentalt og fysisk. De skal følge FCI sin rasestandard.

Tisper må være fylt minst 20 måneder før første parring. Første kull bør være født før fylte 6 år. Tisper bør ikke parres etter fylte 8 år.

En tisper kan ikke ha mer enn 5 kull. Det bør være minimum 1 år mellom hvert valpekull. Dersom tisper har to kull etter hverandre så skal det deretter være minimum 1 års pause. Tisper skal ha alle forutsetninger for å bære frem, føde og oppfostre valpene på en best mulig måte.

Hannhund bør være fylt minst 12 måneder før første paring og må ha begge testikler på plass.

Både tisper og hannhund skal være modne og klar til å bli foreldre. Både tisper og hannhund skal være øyelyst som voksen før parring.

NKK sine etiske grunnregler for avl og oppdrett skal følges og siste versjon er fra 01.01.2022.

<https://www.nkk.no/etiske-grunnregler/category1025.html>

Anbefalinger øyelysning:

- Begge foreldre skal ha kjent øyestatus. Alle foreldredyr skal ha en øyelysningsattest før de har sitt første kull, og en ny øyelysningsattest ved 5-6 års alder.

- Oppdretterne har plikt til å ha kopi av øyelysningsattest på import av valp/voksen og deretter følge anbefaling for øyelysning.
- Oppdrettere bør følge avlsanbefalinger gitt av autoriserte attestutstedere, både generelle og spesielt de som er nevnt for collie. Avlsanbefalinger/krav gis ut fra resultatet av øyelysningen. Anbefalingene er generelle og gjelder for alle raser. Avlsanbefalingene er gitt i samsvar med anbefalingene til <https://nsvo.no/index.html> , European College of Veterinary Ophthalmologists, Hereditary Eye Disease Committee. Ny kunnskap om en sykdom kan føre til at avlsanbefalingene senere kan endres for den aktuelle sykdommen.

På grunn av PRA oppstått i Norge, er disse krav vedtatt på klubbnivå. Det jobbes nå sammen med de nordiske collieklubbene på et sekvenserings prosjekt som forhåpentligvis på sikt vil gi oss en DNA test.

- Syke dyr, hunder diagnostisert med PRA, skal ikke gå i avl
- Foreldre til syke dyr skal ikke brukes i avl (fordi dette er kjente bærere eller avkom etter kjente bærere)
- Helsøsken og halvsøsken til syke hunder kan være bærere og bør brukes med stor forsiktighet.
- Hunder som har kjent(e) PRA-bærer(e) på begge sider av stamtavlen innen 5 ledd skal ikke brukes i avl
- Hunder som har kjent(e) PRA-bærer(e) innen 5 ledd på stamtavlens ene side kan brukes i avl, men øyelysningsattest skal ikke være eldre enn ett år.

Informasjon om øyesykdommer på collie

Collie Eye Anomali (CEA)

CRD er til stede fra fødsel og vil ikke øke i størrelse med alderen. Derimot kan forandringer som diagnostiseres hos hunder i 7-8 ukers alder maskeres av pigment når fargen i netthinnen skifter fra valpenes blåfiolette til voksen farge i 3-måneders alder. Denne maskeringen kalles populært for "go normal". Men hundene er ikke normale selv om det i praksis ikke vil være mulig å diagnostisere CRD på disse hundene ved senere øyelysning.

NSVO-anbefaling:

Hunder med CRD anbefales paret med hund fri for CEA. Hunder med CEA utover CRD, inkludert colobom, blødning i øyet og/eller netthinneløsning anbefales ikke brukt i avl.

rcd2-PRA

Tidlig PRA - DNA test finnes. Tidlig PRA utvikles som oftest allerede ved 6 ukers alder og de fleste som har denne formen for PRA, er som regel blinde allerede ved 1 års alder. Skal ikke brukes i avl.

Hypoplasi av nervus opticus.

Medfødt. Undersøkes samtidig som CEA.

NSVO-anbefaling: Hunder med mangelfull utvikling av synsnerven - hypoplasi av n.opticus / mikropapill.

Bør ikke brukes i avl.

Mikroftalmi.

Medfødt. Kan være vanskelig å gradere.

NSVO-anbefaling: Hunder med mikroftalmi bør ikke brukes i avl.

Persisterende Pupillmembran. Medfødt.

NSVO-anbefaling: Hunder med små forandringer med strenger som krysser over pupillåpningen kan brukes i avl, men bør fortrinnsvis parres med hund uten tilsvarende forandringer.

Distichiasis/Ektopiske Cillier.

Feilstilte øyehår. Ny forskning viser at dette er medfødt og selv om man fjerner feilstilte øyehår på grunn av dyrevelferd, kan de komme tilbake på et senere tidspunkt.

NSVO-anbefaling: Hunder med ektopiske cilier eller med uttalt grad av distichiasis/trichiasis bør ikke brukes i avl. Hunder med moderat grad av distichiasis kan brukes i avl, men bør fortrinnsvis parres med hund fri for lidelsen.

PHTVL/PHPV.

Medfødt. Denne tilstanden skyldes at blodkar som er til stede og omslutter linsen i fosterstadiet, mens øyet utvikles, ikke forsvinner slik de normalt skal etter at valpen er født.

NSVO-anbefaling: Hunder med PHTVL/PHPV grad 1 kan brukes i avl, men bør helst parres med hund fri for lidelsen. Hunder med grad 2-6 bør ikke brukes i avl.

Progressiv Retinal Atrofi (PRA)

Sen form. Er oppstått i Norge i 2022. Alle skal følge anbefalinger om øyelysning. Det finnes ingen DNA test enn så lenge. Se egne avlsanbefalinger som nevnt ovenfor.

Informasjon om HD/AD

Alle hunder som skal gå i avl skal ha kjent HD status, det anbefales å bruke A/B. C kan brukes med forsiktighet og alltid med en partner som er røntget fri. Der det foreligger HD indeks bør indeksen ligge på min. 200. For AD kan AD1 brukes forsiktig mot en fri, AD-2 og AD-3 diagnoser skal ikke anvendes i avl.

Tidligere vedtak

Langhårsvalper fra korthårskull blir registrert som langhår, vedtak 2016.

Ved sobel-merle parring skal soble valper DNA-testes for Merle-genet før avlssperre heves, vedtak 2018.

Dette står i NKK sine regler for kullregistrering datert 01.01.2023.

<https://www.nkk.no/kullregistrering/category957.html>

Ved oppdateringer av lover og forskrifter vil disse retningslinjene kunne endres. Det samme gjelder ved oppdatert informasjon om sykdom/arvbarhet.

Retningslinjene er utarbeidet i samråd med NKK's avlskonsulent/veterinær.

Norsk Collie Klubb, Avlsrådet - Mai 2023